

Bakonyi István

Mágusok horoszkópja

László Zsolt új verseskötete

A 2000-es Vándorfűzér, a 2001-es Pagoda a csalánmezőn és a 2003-as Pernye és pecsét után a Mágusok horoszkópja a Székesfehérváron élő és dolgozó László Zsolt negyedik verseskötete. Nem mondhatjuk túlzottan korainak, de talán megkésettnek sem indulását. Ahogy mondani szokták: mindennek rendelt ideje van... Az mindenképpen öröndetes, hogy ez a markáns líra egyre fontosabb teret nyer a regionális könyvkiadásban, az országos és határon túli legjelesebb folyóiratokban.

Az új verseskötet címe adja a sokféle értelmezés lehetőségét. Beszélhetünk akár a mágusok önmaguknak készített horoszkópjáról, ugyanakkor emlegethetjük a nekünk készített horoszkópot is. S persze eszünkbe juthat a csillagok állásával való bulváros visszaélés, a kétségkívül hagyományos ismeretanyag, a lerakódott emberi tapasztalat mellett. Akár korunk megannyi szélhámosága, emberi, közéleti visszaélése is. Hiszen László Zsolt költészete és élményvilága lehetővé teszi a szabad képzetársítást. A címadó vers néhány sokatmondó sora egyébként így hangzik: „Csak a hókusz-pókuszok segíthetnek / csontunkig meztelenkedni / Mágusokká leszünk hogy kibírhatók maradhassunk – / Vacogva hallgat a szánk csak a fejünk bólint / és kövér hópillék szállnak alá / a semmi magasából –”.

Arra a kérdésre, hogy mi van azzal az emberrel, aki nem akar mágussá válni, egy nekem adott interjúban ezt mondta a költő: „Az az ember elveszíti a létezés értelmét. Abban a létközegben élünk, amelyből az empátia, az együttérzés, a beleélő képesség teljes mértékben kikopott. A másság elismerésének korszakát éljük, s közben elsikkad a személyiség”. Igen, pontos ez a látélet, s hozzátehetjük, hogy László Zsolt éppen a személyiség elsikkadása ellen küzd verseivel. És küzd a szürkeséggel, a legújabb világ megannyi válságával, vészjósló tünetével. Természetesen tisztában van vele, hogy mindezt a költészet „csupán” áttételesen írhatja le, azonban éppen ez teszi költészetté.

Álljon most itt egy olyan verse, amelyben az átlagosnál is áttételesebbek az összefüggések!

*Csendes eső áztat
lejárta szavatosságú termék a testem
Ravatalon hevernek kedvenceim –
Csendes eső áztat...
Csak a temetőkert örökzöldjei
Hajlonganak az ősz trónusa előtt –*

Azt hiszem, az ilyen versre mondhatjuk, hogy minden szó a helyén van benne, nincs egy árva fölösleges elem sem a szavak között. Az ilyen versre is gondolhatott a kötetet kiadó Péntek Imre, amikor „önsajnálattal nélküli rezignációt” emlegetett.

Mindennek kiváló „terep” és idő az, amiről szól a költő. Szelidebben, mint másutt, hiszen László Zsolt nagyon karakterisztikusan és lendületesen, szenvedéllyel mondja a magáét a világról, amelyre valóban igaz, hogy a valós értékeket inkább takargatni kényszerül az ember. Nemes módon viszi tovább azt a szellemi-morális örökséget, amit elsősorban a hajdan Székesfehérváron élt költőelőd és -társ, Takács Imre nyomán tart igen fontosnak. A 2000-ben elhunyt poeta természetesen más korban mondta el elmarasztaló ítéletét a korról, ám napjainkban sem annyival jobb a helyzet, hogy a mai költő ne találja meg azokat a negatív pontokat, amelyekkel vitázni kell. Kimondásuk: ön-és társadalmi terápia, a látélet megfogalmazása, még ha fájdalmas is a szembenézés a megváltatlanság (külső és belső) dimenzióival.

A fentebb idézett versben azonban a temető és az őszi eső jelenti a díszletet, és mindez találóan jeleníti meg a belső lélekkállapotot. Önsajnálattal nincs, ezzel szemben van viszont csönd és az idő múlásának tudomásulvétele. Ám nem valamiféle romantikus módon, hanem a nagyon is tárgyi világot jelző eszközökkel, a „lejárta szavatosság” emlegetésével. A test termékké lép vissza, miközben a ravatalon is „hevernek” a kedvencek. Végig azt sugallja ez a vers, hogy a lét és a nemlét határán való egyensúlyozás az igazán izgalmas kérdés számunkra, s ezen kívül a matéria és a lélek kettőssége is hangot kap.

S eközben az emberi-művészi tartás is egyértelmű. A hajlongás az örökzöld sajátja, és ez egyben azt is jelentheti, hogy az embernek viszont nem kell feltétlenül hajlongania mindenféle szélnek, vagy éppen mindenféle trónusok előtt. Kivételt jelent természetesen az idő és az elmúlás, s ezt jobb, ha tudomásul vesszük! Erre is int az a szép László Zsolt-vers. Miként más műveinek jelentéstartományában is találunk hasonló „intéseket”. Lírája tapasztalati alapokra épül, szemlélődésének tárgya a minket körülvevő köznapi valóság, annak összes szépségével és gondjával. A hétköznapi létszféra motívumai azonban rendszerint a vers végén „megemelkednek”, transzcendens síkra váltanak. Többek között ez is egyik „titka” ennek a rendkívül konzekvensen építő, erőteljes költészetnek. A Mágusok horoszkópja viszonylag zárt világot tükröz, akár tematikusnak is mondható verseskötet. A folytonosság is élteti és erősíti: A paraván mögül című ciklusban különösen erős a múltból átvett számos gondolattörődék.

A józan látásmód, az illúziótlan „széttétekintés”, a bajok „túlnövésének” szinte vegetatív energiája reményt ad a méltó folytatásra.

(Pannon Tükör Könyvek, 2005.)